prof. dr hab. Beata Pastwa-Wojciechowska
Kierownik Zakładu Psychologii Osobowości i Psychologii Sądowej
Członek Zespołu Pedagogiki Resocjalizacyjnej KNP PAN
Head of the Department of Personality Psychology and Forensic Psychology
Editor-in-Chief *Current Issues in Personality Psychology*

Ustawa o zawodzie psychologa, jak i ustawa o zawodzie psychoterapeuty są próbą uregulowania zawodu wykonywanego przez coraz liczniejszą grupę osób, jednak kilka elementów wymaga krytycznego komentarza. Moje uwagi dotyczą:

1. **Kształcenia psychologów**
   Niestety napatrzyłam się na wiele nieprawidłowości w powoływaniu kierunku psychologia i uważam, że powinniśmy realizować wyłącznie studia 5-letnie jednolite i zgodnie z ustawą. I tak, zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, programy studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w tym przepisie, muszą zawierać pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się, określonych w standardach kształcenia. Te standardy są z kolei zawarte w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 tej ustawy. Innymi słowy oznacza to, że programy studiów muszą być zgodne z wymaganiami określonymi w przepisach dotyczących konkretnych zawodów, aby zapewnić odpowiednie przygotowanie studentów do ich przyszłej pracy. To, co mogę zaobserwować na poziomie oceny powoływania kierunku psychologia czy realizacji zajęć na już istniejących kierunkach, to wielka dowolność w kształceniu i realizowaniu treści kształcenia psychologów oraz osób, które te treści realizują. Brak jasno określonych podstaw kształcenia, które są fundamentalne dla uzyskiwanej wiedzy i nabywanych umiejętności i kompetencji sprawia, że mamy absolwentów, którzy mają pokawałkowaną, by nie rzec poszatkowaną wiedzę w obszarze psychologii. Tym samym, podstawą jest określenie, czym jest psychologia i jaka jest wizja jej realizacji.

   Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w art. 68 mówi: *"W programach studiów przygotowujących do wykonywania zawodów: lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty, ratownika medycznego, lekarza weterynarii, architekta, nauczyciela – uwzględnia się standardy kształcenia".*

   Powstaje zatem pytanie, dlaczego nie dotyczy to studentów psychologii. (!!!)
   W mojej ocenie przekłada się to nie tylko na zakres i jakość wykonywania czynności zawodowych psychologów, ale także na ich kształcenie zawodowe np. specjalizacyjne. Kształcenie powinno odbywać się w oparciu o osoby posiadające właściwe wykształcenie powiązane z dorobkiem naukowym i zawodowym.

2. **Nadużycia terminologiczne w nazewnictwie kierunków studiów z członem „psycho"**
   Niedopuszczalne ze względu na „popularność" psychologii jest tworzenie kierunków z nazwą „psycho", np. psychopedagogika czy psychokryminalistyka, co daje kandydatom na nie czy wręcz osobom je kończącym fałszywe przekonanie, że są psychologami. Wykorzystywanie nazwy „psycho" w zawodzie bardzo mnie razi i w związku z tym uważam, że powinna ona być zarezerwowana dla psychologów i psychiatrów.

3. **Wysokich kosztów szkoleń**
   Odbywanie szkoleń specjalizacyjnych wiąże się nadal z wysokimi kosztami, jakie psycholodzy muszą ponosić, co sprawia, że pogłębianie wiedzy obarczone jest utrudnieniami z jakimi muszą się mierzyć.

4. **Potrzeby standaryzacji diagnozy: znaczenie naukowego przygotowania w kształceniu psychoterapeutów**
   Kształcenie w zakresie psychoterapii powinno odbywać się przez osoby, które mają konkretną naukową wiedzę, przekładającą się na profesjonalne działania w tym obszarze, natomiast szeroki wachlarz osób z bazowym wykształceniem kierunkowym nie pozwala na wypracowanie modelu „diagnozy psychoterapeutycznej", który pozwalałby na uspójnienie podejść teoretycznych i metodologicznych. Jeżeli odniesiemy się do pojęcia konceptualizacji problemu osoby poddawanej oddziaływaniom psychoterapeutycznym, to muszą one uwzględniać nie tylko założenia poszczególnych nurtów/modalności terapeutycznych, ale także wynikające z wykształcenia kierunkowego możliwości dokonywania takiego procesu, co powinno znaleźć odzwierciedlenie właśnie w tym procesie.

5. **Definicji psychoterapii**
   Ustawa o zawodzie psychoterapeuty przewiduje bardzo szeroki zakres sposobu pojmowania tego, czym jest psychoterapia - od działań o charakterze leczniczym (terapeutycznym), po aktywności o charakterze prewencyjnym, profilaktycznym lub coachingowym. W mojej ocenie psychoterapia powinna być utożsamiana z działaniami leczniczymi, a nie szerokiego spektrum działań znajdujących się pod parasolem „psycho". Tym samym będzie to utrudniać ocenę, co mieści się w granicach normy, a co znajduje się poza nimi, będzie utrudniać ocenę adekwatności w kontekście odpowiedzialności zawodowej, ale też prawnej, prowadzonych działań.